

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. , po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lutego 2020 r. odmówił P. N. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnił warunków określonych w art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ: nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszących co najmniej 15 lat ; przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 niniejszej ustawy lub art.32 i art.33 ustawy emerytalnej ; po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze , w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 niniejszej ustawy. Jednocześnie organ rentowy przyjął, że wnioskodawca wykazał staż sumaryczny w wysokości 39 lat, 6 miesięcy i 2 dni.

/decyzja k.27 - 27 odwrót plik II akt ZUS/

W dniu 23 marca 2020 r. P. N. złożył odwołanie od powyższej decyzji. W treści odwołania wskazał ,że nie zgadza się z ustaleniami ZUS , ponieważ spełnił on wszystkie wymagane przesłanki do uzyskania emerytury pomostowej. Wnioskodawca wskazał ,że legitymuje się wymaganym 15 - letnim stażem pracy w warunkach szczególnych , gdyż w okresie od 1 września 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r. wykonywał obowiązki pracownicze formowacza wyrobów szklanych.

/odwołanie k.3 - 3 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.7 - 8 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. N. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 11 lutego 2020 r. P. N. wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku nie pozostawał w stosunku pracy oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

/okoliczności bezsporne , a nadto wniosek k.1 - 2 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 39 lat, 6 miesięcy i 2 dni.

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 1 września 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r. P. N. był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w Ł.. W ww. okresie wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze formowacza wyrobów szklanych - termometrów rtęciowych. Prace wykonywane przez P. N. sprowadzały się do rozgrzania półproduktów - rur szklanych , a następnie uformowania z nich odpowiedniego kształtu, wtopienia w nie kapilary i umieszczenia rtęci. Na sali produkcyjnej panowała wysoka temperatura, a pracownicy byli ponadto narażeni na styczność z oparami rtęci.

/zeznania wnioskodawcy min.00:24:18 - 00:24:58 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:17 - 00:10:59 , zeznania świadków: I. W. min.00:12:16 - 00:20:07 , K. N. min.00:20:18 - 00:24:06 rozprawy z dnia 22

września 2020 r. , płyta CD k.28 , świadectwo pracy k.9 - 9 odwrót plik I akt ZUS ,świadectwo pracy k.10 - 10 odwrót plik I akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowej ze spornego okresu pracy wnioskodawcy, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków. Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 965 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art.

3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (tak: wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13).

Z oświadczenia wnioskodawcy zawartego we wniosku o emeryturę pomostową wynika, że po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem nie spełnił przesłanki wskazanej w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych. Okoliczność ta była zatem w sprawie bezsporna.

W takiej sytuacji uprawnień do emerytury wnioskodawcy należy poszukiwać w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Prawo wnioskodawcy do emerytury pomostowej zależy zatem od spełnienia warunków określonych w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy oraz posiadania na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Wnioskodawca spełnił przesłanki z art. 4 pkt 1, 3, 4 i 7 ustawy, gdyż na dzień zamknięcia rozprawy ukończył 60 lat, legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze przekraczającym 25 lat i nie pozostawał w stosunku pracy.

Spornym pozostało jedynie spełnienie warunku z art. 4 pkt 2 i 5 ustawy, czyli legitymowanie się na dzień 1 stycznia 2009r. stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 15 lat w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

A zatem na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że na dzień 1 stycznia 2009r. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym co najmniej 15 lat w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Prace w szczególnych warunkach – zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace związane z czynnikami ryzyka wymienionymi w art. 3 ust 2 ustawy, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. (art. 3 ust. 3)

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 I 3.(ust.4 art. 3)

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni Pracy (...) w Ł. od 1 września 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych, w tym aktach osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w tym zakładzie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy.

Wobec odmowy uznania przez organ rentowy zatrudnienia w spornych okresach za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności. Wnioskodawca nie sprostował temu obowiązku.

W spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca wprawdzie wykonywał prace na stanowisku formowacza wyrobów szklanych - termometrów rtęciowych tj. prace wymienione w wykazie A Dział XII , poz.3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) , to jednak okoliczność, czy wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 roku w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej pozostaje jednakże bez znaczenia w przedmiotowej sprawie, gdyż tak jak już wyżej wskazano w związku z tym, że skarżący po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jego uprawnień do emerytury należy poszukiwać w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Skarżący na dzień 1 stycznia 2009r. musi zatem legitymować się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wśród prac wymienionych przez ustawodawcę w załączniku nr 1 oraz nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych jako prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma prac wykonywanych przez skarżącego tj. prac formowacza wyrobów szklanych, co wyklucza możliwość zaliczenia spornego okresu jako pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wprawdzie w załączniku nr 1 w punkcie 8 wskazano prace bezpośrednio przy ręcznym zestawianiu surowców lub ręcznym formowaniu wyrobów szklanych w hutnictwie szkła, to jednak prac jakie w spornym okresie wykonywał wnioskodawca nie sposób zaliczyć do hutnictwa szkła skoro wnioskodawca zajmował się jedynie obróbką gotowych półproduktów, a zakładu w jakim pracował nie sposób zakwalifikować jako zakładu pracy zajmującego się hutnictwem szkła.

W tym miejscu wskazać należy , że zakres przedmiotowy prac zaliczanych przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych jest węższy niż ten określony w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Celem ustawy o emeryturach pomostowych była bowiem likwidacja możliwości wcześniejszego przechodzenia na emeryturę przez niektóre grupy zawodowe. Ustawodawca uznał, że wprowadzone w 1983 r. przepisy regulujące te kwestie (w szczególności rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.) przewidują zbyt szeroką grupę uprawnionych do wcześniejszych świadczeń emerytalnych i niezbędna jest konsekwentna realizacja założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych, co do stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę. W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami zawartymi w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku Nr 748 ze zm.), ulegała stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Zatem nie wszystkie osoby korzystające w starym systemie emerytalnym z obniżonego wieku emerytalnego będą mogły skorzystać z emerytur pomostowych.

Podkreślić należy, że prawo do emerytury pomostowej jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Podzielając takie rozumienie przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, należy stwierdzić, że ustawodawca w załącznikach nr 1 i 2 w sposób ścisły i wyczerpujący uregulował rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze. Oznacza to, że wymienione w nim prace stanowią katalog zamknięty i tym samym wyłącznie wykonywanie tych prac uprawnia do nabycia emerytury pomostowej.

Skoro zaś prace jakie wykonywał wnioskodawca w spornym okresie nie zostały obecnie wymienione ani w załączniku Nr 1 ani Nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, to nie przysługuje mu prawo do tego świadczenia.

Powyższe sprawia, że wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 - letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych , a tym samym nie nabył prawa do emerytury pomostowej.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznając odwołanie za nieuzasadnione, na podstawie art. 477 14 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.